

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003414

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-07-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заводяна Марія Володимирівна

2. Mariia V. Zavodiana

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища

Дата захисту: 06-08-2026

Спеціальність за освітою: Землеустрій та кадастр

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15960

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.58.30, 06.71.63, 06.71.07

Тема дисертації:

1. Еколого-економічні фактори формування земельного капіталу в аграрній сфері
2. Ecological and economic determinants of land capital formation in the agricultural sector

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено вирішенню важливого наукового завдання формування земельного капіталу в аграрній сфері, що відбувається під впливом складної та багаторівневої взаємодії екологічних та економічних факторів, які перебувають у постійній динаміці та визначають умови сталого землекористування. Земельні ресурси при цьому трактуються як просторовий базис проживання людей та середовищ існування дикої фауни й флори і господарської діяльності, а також основний засіб виробництва в сільському та лісовому господарстві. Такий підхід до трактування підкреслює роль землі у структурі національного багатства та визначає її значення як економічної категорії у процесах капіталізації. Особливу увагу у дослідженні приділено глобальним викликам сучасності – деградації природних ресурсів, змінам клімату, посиленню соціальної нерівності, що актуалізує потребу у формуванні інтегрованої земельної політики на засадах прав людини. Виокремлено ключові акценти в тлумаченні сутності капіталу: капіталізація як фінансовий

інструмент; як процес нарощування вартості ресурсів; як інтегрована економіко-правова категорія. Аргументовано, що капіталізація землі є не лише проявом монетизації, але й відображенням складного взаємозв'язку між державним регулюванням, ринковими механізмами, соціальною структурою та умовами довкілля. Специфіка формування земельного капіталу полягає у його дуальній природі: з одного боку, земля є унікальним ресурсом у зв'язку з її невідтворюваністю і багатофункціональністю, з іншого – вона функціонує як економічний актив, спроможний генерувати додану вартість у вигляді земельної ренти. Розвинуто методологічні засади дослідження земельної ренти як економічної форми реалізації власності на землю в контексті екологічних обмежень та можливостей. Обґрунтовано концепцію «екологічної ренти», яка відображає додаткову економічну вартість, що формується внаслідок екологічних переваг певних територій або втрачається через екологічні обмеження. Визначено методологічну основу нормативної та експертної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення. Удосконалено методичний підхід до оцінки земельного капіталу. Уперше обґрунтовано концептуальний підхід до формування земельного капіталу, що базується на визнанні та реалізації ключових прав людини у сфері землекористування. Запропонований підхід дозволяє інтегрувати соціально-економічні та екологічні аспекти у процеси капіталізації земельного капіталу, забезпечуючи його відповідність принципам сталого розвитку та міжнародним стандартам (ООН, FAO). Запропоновано модель справедливої вартості земельного капіталу на основі земельної ренти, що базується на системному врахуванні взаємозв'язку екологічних та економічних факторів. У дисертації досліджено економічні фактори формування земельного капіталу через призму функціонування ринку земель. Доведено, що земля є специфічним ресурсом, вартість якого визначається не тільки попитом і пропозицією, але й соціальними, політичними та військовими чинниками. Виявлено низку проблем інформаційно-аналітичного забезпечення формування земельного капіталу на державному та місцевому рівнях. Одним із ключових завдань визначено адаптацію механізмів управління земельним капіталом до умов післявоєнного відновлення. У роботі проведено сценарне моделювання розвитку земельного капіталу за чотирма сценаріями: оптимістичний – швидке відновлення, стабільна державна підтримка агровиробників, повернення до обробітку земель; песимістичний – затяжна війна, обмежені можливості для розмінування, високі ризики повторних забруднень; прагматичний – помірні темпи розмінування та із частковою підтримкою та певними ризиками; сценарій без впливу війни – умовний базовий варіант для порівняння, де економічний розвиток у стабільному середовищі без воєнного впливу. У роботі наголошено на важливості державного контролю та регулювання у сфері управління земельним капіталом. Пропонується запровадження пільгового оподаткування для ділянок, що потребують розмінування, а також створення спеціальних фондів для підтримки землекористувачів, які несуть додаткові витрати у зв'язку з воєнними ризиками. Удосконалено підходи до стратегічного планування розвитку земельних відносин в аграрній сфері з урахуванням принципів сталого розвитку та екологічної безпеки. Запропоновано механізми інтеграції України до європейських систем управління земельними ресурсами в контексті імплементації Спільної аграрної політики ЄС.

2. The dissertation is devoted to addressing the important scientific task of shaping land capital in the agrarian sector, which occurs under the influence of a complex and multilevel interaction of ecological and economic factors that remain in constant dynamics and determine the conditions of sustainable land use. Land resources are interpreted as the spatial basis for human habitation, habitats of wild flora and fauna, and economic activity, as well as the principal means of production in agriculture and forestry. Such an interpretation emphasizes the role of land within the structure of national wealth and defines its significance as an economic category in the processes of capitalization. Particular attention in the study is paid to the global challenges of contemporary society – degradation of natural resources, climate change, and the intensification of social inequality – which highlight the need for an integrated land policy grounded in human rights. Key emphases in the conceptualization of capital: capitalization as a financial instrument; as a process of resource value enhancement; and as an integrated economic/legal category were identified. It is argued that land capitalization is not merely a manifestation of monetization, but also a reflection of the complex interrelationship between state regulation, market mechanisms, social structures, and environmental conditions. The specificity of land capital formation lies

in its dual nature: on the one hand, land is a unique resource due to its nonreproducibility and multifunctionality; on the other hand, it functions as an economic asset capable of generating added value in the form of land rent. The methodological foundations for studying land rent as an economic form of realising land ownership in the context of environmental constraints and opportunities have been developed. The concept of 'environmental rent' has been substantiated, reflecting the additional economic value generated by the environmental advantages of certain territories or lost due to environmental constraints. The methodological basis for the normative and expert monetary valuation of agricultural land has been defined. The methodological approach to the valuation of land capital has been refined. Уперше обґрунтовано концептуальний підхід до формування земельного капіталу, що базується на визнанні та реалізації ключових прав людини у сфері землекористування. Запропонований підхід дозволяє інтегрувати соціально-економічні та екологічні аспекти у процеси капіталізації земельного капіталу, забезпечуючи його відповідність принципам сталого розвитку та міжнародним стандартам (ООН, FAO). A model of the fair value of land capital based on land rent is proposed, grounded in a systematic consideration of the interrelationship between environmental and economic factors. The thesis examines the economic factors shaping land capital through the prism of the functioning of the land market. It is shown that the agricultural land market plays a key role in the redistribution of land resources, the accumulation of investment and the capitalisation of rent income. It has been demonstrated that land is a specific resource, the value of which is determined not only by supply and demand, but also by social, political and military factors. A number of issues have been identified regarding the provision of information and analysis for the development of land capital at national and local levels. One of the key tasks identified is the adaptation of land capital management mechanisms to the conditions of post-war reconstruction. The study conducted scenario modelling of land capital development across four scenarios: optimistic – rapid recovery, stable state support for agricultural producers, return to land cultivation; pessimistic – protracted war, limited opportunities for demining, high risks of re-contamination; pragmatic – moderate pace of demining with partial support and certain risks; war-free scenario – a hypothetical baseline for comparison, where economic development takes place in a stable environment without the impact of war. The paper emphasises the importance of state control and regulation in the field of land capital management. It is proposed to introduce preferential taxation for plots requiring demining, as well as to establish special funds to support land users who incur additional costs due to war-related risks. It is noted that such an approach will help preserve the investment climate and encourage landowners to formalise their land rights. Approaches to strategic planning for the development of land relations in the agricultural sector have been refined, taking into account the principles of sustainable development and environmental safety. Mechanisms have been proposed for Ukraine's integration into European land resource management systems in the context of implementing the EU's Common Agricultural Policy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Дорош Й. М., Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Деркульський Р. Ю., Дорош А. Й., Дорош О. С., Ібатуллін Ш. І., Купріянич І. П., Мельник Д. М., Сакаль О. В., Салюта В. А., Тарнопольський А. В., Тарнопольський Є. А., Харитоненко Р. А. Наукові засади класифікації режимоутворюючих об'єктів та обмежень у використанні земель при веденні Державного земельного кадастру: монографія. Київ, 2024. 204 с.

- 2. Дорош Й. М., Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Деркульський Р. Ю., Дорош А. Й., Дорош О. С., Ібатуллін Ш. І., Купріянич І. П., Мельник Д. М., Сакаль О. В., Тарнопольський А. В., Тарнопольський Є. А., Харитоненко Р. А. Планування сталого використання та охорони земель сільськогосподарського призначення: монографія. Київ, 2025. 128 с.
- 3. Ibatullin Sh., Dorosh Y., Sakal O., Krupin V., Kharytonenko R., Bratinova M. (Zavodiana M.). Agricultural Land Market in Ukraine: Challenges of Trade Liberalization and Future Land Policy Reforms. *Land*. 2024. Vol. 13 (3). 338.
- 4. Kupriianchuk I., Kolisnyk H., Kharytonenko R., Melnyk D., Bratinova M. (Zavodiana M.). Classification of Restrictions on the Use of Lands Affected by Military Actions. *GeoTerrace-2023: International Conference of Young Professionals*. 2023. Vol. 1. P. 1–5.
- 5. Kupriianchuk I., Stetsiuk M., Bratinova M. (Zavodiana M.), Kharytonenko R., Shtogryn H. Data Collection Methods for Land Evaluation in Ukraine. *GeoTerrace-2023: International Conference of Young Professionals*. 2023. Vol. 1. P. 1–5.
- 6. Dorosh Y., Dorosh A., Derkul'skiy R., Bratinova M. (Zavodiana M.). Application of GIS in land management on the example of Ukraine. *Acta Scientiarum Polonorum Administratio Locorum*. 2024. Vol. 23 (1). P. 31–41.
- 7. Dorosh Y., Ibatullin Sh., Sakal O., Kupriianchuk I., Bratinova M. (Zavodiana M.). Assessment of the agricultural potential of a territorial community based on soil suitability mapping for crop cultivation. *GeoTerrace-2024: International Conference of Young Professionals*. 2024. Vol. 1. P. 1–5.
- 8. Sakal O., Bratinova M. (Zavodiana M.), Zayachkivska B., Derkul'skiy R., Kharytonenko R. GIS-Based Analysis of the Dynamics and Factors of Sulfur Dioxide Air Pollution. *Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment: XVIII International Scientific Conference*. 2025.
- 9. Zavodiana M. (Bratinova M.), Ibatullin Sh., Sakal O., Kharytonenko R., Derkul'skiy R. Detecting War-Induced Abandoned Cropland in Ukraine using Remote Sensing. *GeoTerrace-2025: International Conference of Young Professionals*. 2025. Vol. 2025. P. 1–5.
- 10. Братінова М. В. (Заводяна М. В.) Нова Спільна аграрна політика Європейського Союзу як цільовий орієнтир трансформації земельного законодавства України. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2023. № 2. С. 104–113.
- 11. Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Вакуленко В. Л. Особливості зміни вартості земельних ділянок в умовах забезпечення продовольчої безпеки України. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2023. № 4. С. 79–88.
- 12. Дорош Й. М., Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Миронов О. В. Становлення земельного капіталу в економічній науці: уроки для України. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2024. № 2. С. 6–17.
- 13. Дорош Й. М., Курильців Р. М., Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Миронов О. В. Склад і джерела формування інформаційно-аналітичного забезпечення оцінювання земель сільськогосподарського призначення. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2024. № 3. С. 4–14.
- 14. Ібатуллін Ш. І., Сакаль О. В., Войтюк А. В., Деркульський Р. Ю., Братінова М. В. (Заводяна М. В.). Ідентифікація зон податкових ризиків при встановленні меж територій територіальних громад із застосуванням ГІС. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2024. № 3. С. 15–25.
- 15. Заводяна М. В. Справедлива вартість земельного капіталу: методичні підходи та сценарне моделювання. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2025. № 2. С. 50–66.
- 16. Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Вакуленко В. Л. Особливості розвитку земельного ринку та його вплив на продовольчу безпеку. *Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи: IV Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 16–17 листопада 2023 року: тези доповіді*. Київ, 2023. С. 230–233.
- 17. Миронов О. В., Братінова М. В. (Заводяна М. В.). Зменшення податкового тягара як рушій для покращення інвестиційного клімату. *Сучасні виклики в управлінні земельними ресурсами: I Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 07 червня 2024 року: тези доповіді*. Київ, 2024. С. 78–81.

- 18. Братінова М. В. (Заводяна М. В.), Миронов О. В. Глобальні тенденції розвитку ринку сільськогосподарських земель. Збалансоване природокористування: традиції, перспективи та інновації: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 17–18 жовтня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 38–40.
- 19. Bratinova M. (Zavodiana M.). Integration of modern agricultural technologies and practices for soil sustainability. Освіта і наука в умовах викликів і загроз. Внесок молодих вчених в сталий розвиток: Міжнародна наукова конференція, м. Київ, 21–22 листопада 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 182–183.
- 20. Миронов О. В., Братінова М. В. (Заводяна М. В.). Стандарт LADM як інструмент уніфікації та стандартизації систем земельного адміністрування. Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи: V Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 19 грудня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 76–77.
- 21. Братінова М. В. (Заводяна М. В.). Інституційні аспекти розвитку ринку земель сільськогосподарського призначення. Формування сталого землекористування: проблеми та перспективи: V Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 19 грудня 2024 року: тези доповіді. Київ, 2024. С. 83–84.
- 22. Заводяна М., Сакаль О. Формування земельного капіталу в аграрній сфері і права людини. Land Unity Summit 2025: Міжнародна конференція, м. Івано-Франківськ, 11–12 вересня 2025 року: тези доповіді. Івано-Франківськ, 2025. С. 67–69.
- 23. Zavodiana M., Ibatullin Sh., Sakal O., Dorosh A., Derkul'skyi R. Kyiv Region (Ukraine) as a Living Space of the «LandShift» Project. Food systems transition for sustainable rural development: XXI Conference European Rural Development Network, Bucharest, Romania, 23–25 September 2025. Bucharest, Romania, 2025. P. 80–81.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення системи управління земельним капіталом в аграрній сфері України

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U108434; 0124U001744; 0124U001930; 0121U108443

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дорош Йосип Мирославович

2. Josyp M. Dorosh

Кваліфікація: д. е. н., професор, академік, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1764-6188

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут землекористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 20589035

Місцезнаходження: вул. Васильківська, Київ, 03022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Третяк Наталія Антонівна

2. Natalia A. Tretiak

Кваліфікація: к. е. н., с.д., 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7602-8606

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 37404013

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01032, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Таратула Руслана Богданівна

2. Ruslana B. Taratula

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6943-382X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Код за ЄДРПОУ: 00492990

Місцезнаходження: вул. Пекарська, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартин Андрій Геннадійович
2. Andrii H. Martyn

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-6905-2445**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет біоресурсів і природокористування України**Код за ЄДРПОУ:** 00493706**Місцезнаходження:** вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шевченко Олександр Вікторович
2. Oleksandr V. Shevchenko

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1485-5646**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет біоресурсів і природокористування України**Код за ЄДРПОУ:** 00493706**Місцезнаходження:** вул. Героїв Оборони, Київ, 03041, Україна**Форма власності:****Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Новаковська Ірина Олексіївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Новаковська Ірина Олексіївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна